

Avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor

Föredragande
Annika Ghafoori
utredare

010-470 06 40
annika.ghafoori@uhr.se

BESLUT

Diarienummer
1.1.1-00054-2017

Datum
2017-09-29

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Avrapportering av riktade insatser utifrån minoritetspolitikens mål

Målen för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Universitets- och högskolerådet, UHR har i uppdrag att under året följa upp, analysera och redovisa sina internt och externt riktade insatser utifrån minoritetspolitikens mål till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, se UHR:s regleringsbrev för budgetåret 2017.

Ansvarsfördelning inom myndigheten

Yttersta ansvaret för UHR:s minoritetspolitiska arbete finns hos generaldirektören. Främjandeuppgifterna samordnas och handläggs av avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor.

Externt riktade insatser under året

Information på webbplatser

UHR har utifrån det minoritetspolitiska målet att *stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande*, påbörjat ett arbete att ta fram allmän information om myndigheten och dess uppdrag på de nationella minoritetsspråken och några av dess varieteter för myndighetswebben **Uhr.se**, se startsidan. I slutet av juni publicerade UHR de första översättningarna (meänkieli, finska, nordsamiska och romani chib). Fler språk/varieteter av informationen kommer att publiceras framöver. Eftersom informationen legat uppe så kort tid är det för tidigt att mäta effekterna av detta arbete, se statistiken i tabell 1 nedan.

Antalet externa sidvisningar per språk har varit följande mellan den 21 juni och 31 augusti:

Tabell 1. Antal sidvisningar per språk/varietet på uhr.se	
Språk	Antal visningar
finska/suomeksi	44
meänkieli/tornedalsfinska	5
nordsamiska/ davvissámegiella	2
romska/romani chib	2
Totalt	53

I början av februari kompletterades informationen om myndighetens arbete för nationella minoriteter och deras rättigheter med information om årets satsningar, länkar till lagar och länkar till andra myndigheter som verkar inom området, se <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/nationella-minoriteter/>.

Syftet är att visa de nationella minoriteterna, andra medborgare, myndigheter och organisationer i allmänhet vilket arbete inom området som bedrivs på myndigheten och informera om de nationella minoriteternas rättigheter. Under perioden 1 januari till 31 augusti uppgick antalet externa sidvisningar till 189.

UHR:s webbplats **Studera.nu** riktar sig till personer som är intresserade av högre studier. På startsidan finns information på de fem nationella minoritetsspråken med varieteter, totalt 12 olika översättningar. Under perioden 1 januari till 31 augusti uppgick antalet externa sidvisningar till 1 598. Flest sidvisningar hade ingångarna på finska med 830 och svensk romani med 284, se statistiken i tabell 2 nedan.

Språk/varietet	Antal visningar
davvissámegiella/nordsamiska	59
jiddisch	85
julevsámegiella/lulesamiska	30
meänkieli/tornedalsfinska	68
romani arli	65
romani chib/svensk romani	284
romani kálo	37
romani kelderás	23
romani lovara	70
suomi/finska	830
åarjesaemien/sydsamiska	47
Totalt	1 598

I början av februari lanserade UHR en ny sida på Studera.nu med information om nationella minoriteter och dess rättigheter, de nationella minoritetsspråken, information om vilka lärosäten som ansvarar för att utveckla och erbjuda högskoleutbildning inom respektive nationellt minoritetsspråk samt länk till sökfunktionen *Sök utbildning*, se <http://www.studera.nu/att-valja-utbildning/nationella-minoriteter/nationella-minoriteter/>.

Syftet med den nya informationen om nationella minoriteter är att lyfta fram relevanta utbildningar och att underlätta för de sökande. Under perioden 1 januari till 31 augusti uppgick antalet externa sidvisningar till 1 345.

Det är svårt att mäta effekter av främjandearbete i form av information på webbplatser och bedöma om det leder till att fler från de nationella minoriteterna söker sig till högskolestudier. För UHR är det viktigt att visa att myndigheten arbetar med dessa frågor. Informationen kan också bidra till att hålla de nationella minoritetsspråken levande genom att språken syns på myndighetens webbplats och genom att myndigheten skapar arbetstillfällen för översättare (UHR ser att det för vissa språk är svårt att hitta bra översättare och att kvaliteten i översättningarna ofta brister).

Kortfilmer för sociala media

Under februari lanserade UHR fem kortfilmer och en trailer för sociala media på de nationella minoritetsspråken lulesamiska, sydsamiska, nordsamiska, meänkieli och finska. Filmerna syftar till att sprida kunskap om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken, att levandegöra språken och inspirera till högskolestudier. De är textade på svenska och respektive nationellt minoritetsspråk och finns att se på UHR:s YouTube-kanal och på UHR:s webbplatser Uhr.se och Studera.nu på sidan #Hjärtespråk. Filmerna har tagits fram utifrån önskemål som framkommit vid skolmyndigheternas samråd med företrädare för de nationella minoriteterna.

Information om och länkar till filmerna har spridits via mejl till intresseorganisationer, myndigheter, lärosäten och kommuner inom förvaltningsområden för nationella minoriteter. Det har även spridits via UHR:s nyhetsbrev till studie- och yrkesvägledare, ett externt frukostmöte, via media (SISU- och SAME-radion, tidskriften Romani Glinda med flera), genom andra myndigheters webbsidor, via UHR:s YouTube-kanal, Twitter och Facebook. Under perioden 1 februari till 31 augusti uppgick det totala antalet visningar av trailer och filmer i sociala media och på UHR:s webbplatser till 30 578. Nedan följer en redovisning av antalet visningar per kanal.

Visningar på YouTube

Under perioden 1 februari till 28 augusti har filmerna och trailern visats 7 581 gånger¹ på YouTube. Flest visningar har filmen om Daniel haft med 2 803, se statistik i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Antal visningar av filmer på UHR:s YouTube-kanal		
Språk	Antal visningar svensk text	Antal visningar text på nationellt minoritetsspråk
Filmen om Daniel (tornedalsfinska)	2 613	190
Filmen om Erik (lulesamiska)	719	44
Filmen om Evelina (sydsamiska)	1 444	347
Filmen om Merethe (nordsamiska)	1 082	19
Filmen om Veera (finska) ²	460	-
Trailer på svenska	663	-
Totalt: 7 581	6 981	600

Visningar på Uhr.se och Studera.nu

Under perioden 1 januari till 31 augusti uppgick antalet externa sidvisningar på sidan #Hjärtespråk på Uhr.se till 125 och på Studera.nu till 365.

¹ Statistiken inkluderar externa och interna visningar.

² Filmen är textad på svenska och finska. Övriga filmer finns i två versioner med textning på svenska och nationellt minoritetsspråk .

Visningar på Facebook

Under perioden 1 februari till 31 augusti har filmerna och trailern visats externt på UHR:s Facebook-konto 9 160 gånger³, se statistik i tabell 4 nedan.

Tabell 4. Antal visningar av filmer på UHR:s Facebook-konto	
Språk	Antal visningar
Filmen om Daniel (tornedalsfinska)	1 485
Filmen om Erik (lulesamiska)	325
Filmen om Evelina (sydsamiska)	6 737 ⁴
Filmen om Merethe (nordsamiska)	155
Filmen om Veera (finska) ⁵	-
Trailer på svenska	458
Totalt	9 160

Visningar på Twitter

Under perioden 6 februari till 31 augusti har Twitter om filmerna och trailern visats på UHR:s Twitter-konto 13 347 gånger⁶, se statistik i tabell 5 nedan.

Tabell 5. Antal visningar av filmer på UHR:s Twitter-konto	
Språk	Antal visningar
Filmen om Daniel (tornedalsfinska) 15/2	695
Filmen om Erik (lulesamiska) 8/2	1 900
Filmen om Evelina (sydsamiska) 6/2	924
Filmen om Merethe (nordsamiska) 10/2	2 450
Filmen om Veera (finska) 24/2	3 706
Trailer på svenska 1/2 och 3/2	3672
Totalt	13 347

Projektet har både bidragit till intern kunskapsutveckling på UHR och har utökat kontaktnäten med de nationella minoritetsgrupperna och dess intresseorganisationer som myndigheten kan ha nytta av i det fortsatta främjandearbetet. Vi ser också att filmerna fått en mycket god spridning via sociala medier.

Seminarier om kultur och identitet

Inom ramen för Den globala skolans (DGS) fortbildning för skolpersonal inom lärande för hållbar utveckling (utifrån Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling) har UHR i samarbete med Naturskolan, Umeå respektive Örnsköldsviks kommun i slutet av januari genomfört två seminarier på tema kultur och identitet i Umeå och Örnsköldsvik. Seminarierna riktade sig till pedagogisk personal inom förskola, grundskola och gymnasium, chefer, rektorer, politiker och övriga intresserade. Sofia Jannok (musiker), Khazar Fatemi (journalist och dokumentärfilmare), Håkan Fahlander (minoritetsrådet i Örnsköldsvik) och Thomas Nordell (DGS/UHR), samtalade om människors föreställningar om kultur och kulturella skillnader som etnicitet, livsstil, nationell eller regional tillhörighet.

³ Statistiken inkluderar externa och interna visningar.

⁴ Inlägget marknadsfördes (sponsrades) riktat och nådde cirka 20 000 personer.

⁵ Inlägg med länk till film på YouTube gav 20 klick. Ingen film i Facebook-biblioteket.

⁶ Statistiken inkluderar externa och interna visningar.

Knappt 500 personer totalt deltog vid dessa seminarier. Det generella syftet med DGS verksamhet är att bidra till skolans kunskaps- och metodutveckling för att de som arbetar i skolan eller förskolan ska kunna ge elever förutsättningar för att göra medvetna val och verka för en hållbar värld. Därför arrangerar DGS ofta seminarier där frågeställningar som kultur och identitet lyfts fram.

Fokusgruppsamtal

UHR har under året genomfört en egeninitierad undersökning av gymnasieungdomars inställning till högre studier. Syftet är att utforska upplevda hinder för breddad rekrytering till högskolan och upplevda hinder för att studera vid högskolan. Målsättningen är att undersökningens resultat ska kunna användas som underlag i UHR:s och lärosätenas fortsatta främjandearbete. Undersökningen ska även bidra till intern kunskapsutveckling, och till att utöka UHR:s kontaktnät med de nationella minoriteter och deras intresseorganisationer.

Under våren har UHR genomfört nio fokusgruppsintervjuer med trettionio gymnasieungdomar från samtliga nationella minoriteter, med stor regional spridning. UHR planerar att publicera en rapport med analys av det insamlade materialet vid årsskiftet. Undersökningen har genomförts i samverkan med nationella minoritetsorganisationer som har kontaktats angående fokusgruppsdeltagare. Frågeställningar har baserats på tidigare forskning, i den mån sådan funnits att tillgå. Synpunkter har även hämtats in från nationella minoritetsorganisationer, sakkunniga och vid skolmyndigheternas årliga samråd med företrädare för de nationella minoriteterna.

Statistik och analys

I början av februari publicerade UHR en statistisk analys *Nationella minoritetsutbildningar 2014-2016*, som innehåller uppgifter om utbildningsutbud avseende kurser i nationella minoriteters språk och kultur, ämneslärarprogram med inriktning mot nationella minoritetspråk och uppdragsutbildningar, antal behöriga sökande, antagna, reserver och registrerade studenter. Rapporten syftar till att visa hur utbildningsutbudet, sökande- och antagningsbilden ser ut och förändras över tid. Den är tänkt att kunna användas av intresseorganisationer och myndigheter (inklusive lärosäten) som underlag för diskussioner och beslut. Ett annat syfte är att sprida kunskap om de nationella minoriteterna inom högskolan.

Rapporten presenterades vid ett frukostmöte den 14 februari med cirka tio externa och tio interna deltagare. Mötet sändes även via webb och har visats cirka 100 gånger på UHR:s YouTube-kanal under perioden 14 februari till 31 augusti. Rapporten uppmärksammades till viss del i media (SISU- och SAME-radion, artikel i Romani Glinda och i Språktidningen). Information om och länk till rapporten mejlades ut till intresseorganisationer samt myndigheter inom utbildningssektorn. Rapporten har även presenterats för UHR:s Tillträdesråd i början av mars. Information och slutsatser i rapporten har bland annat använts och citerats i utredningen om en stärkt minoritetspolitik. Under hösten startar arbetet med att ta fram en rapport för perioden 2014-2017, UHR planerar att publicera rapporten i början av 2018.

Samråd med de nationella minoriteterna

UHR deltar årligen i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna – i skolmyndigheternas samråd.⁷ De minoritetsorganisationer som deltar ska ha statsbidrag, men de väljer själva vilka som ska företräda dem. Via samråden får UHR kunskap om vad de nationella minoriteterna anser vara viktigt att arbeta med och har möjlighet att lyfta olika frågor.

Resultatet av 2016 års samråd har rapporterats vidare genom ett sammanfattande avsnitt i ovan nämnda statistikrapport, i samtal med UHR:s myndighetshandläggare på Utbildningsdepartementet och till regeringen i samband med yttrande om remisser inom området. I slutet av februari träffade UHR företrädare för Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, Sveriges förenade studentkårer, SFS och Universitetskanslersämbetet, UKÄ för samtal om breddad rekrytering och nationella minoriteter. UHR presenterade myndighetens uppdrag, insatser och de synpunkter som framkommit under 2016 års samråd. Mötet diskuterade beröringspunkter och möjligheter till framtida samarbeten. UHR kommer framgent att förse SUHF och SFS med minnesanteckningar från samråden och bjuda in SUHF att delta vid samråden. Mötet diskuterade även behovet av kunskapshöjande insatser inom högskolesektorn, exempelvis om SUHF skulle kunna inkludera perspektiv om breddad rekrytering och nationella minoriteter i de ledarskapsutbildningar för högskolan som de ansvarar för.

Årets samråd är planerade till den 9-10 oktober med företrädare för samer och tornedalingar i Övertorneå, den 17 oktober med företrädare för judar och sverigefinnar i Stockholm samt den 15 november med företrädare för romer i Stockholm. Nytt för i år är att SUHF, på önskemål från de nationella minoriteterna, har bjudits in till samråden. Skolverket ansvarar för att samordna och administrera samråden i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och övriga skol- och utbildningsmyndigheter.

Implementering av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk inom myndigheten

Myndigheten implementerar arbetet med lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk genom att i möjligaste mån inkorporera målen i den ordinarie verksamheten. Under året har följande aktiviteter genomförts:

Internt seminarium

UHR genomförde den 22 mars, i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län, ett internt seminarium under rubriken *Vad gör UHR och Länsstyrelsen för Sveriges nationella minoriteter?* Syftet var att ge UHR:s personal bättre kunskap om nationella minoriteter och deras rättigheter, de nationella minoritetsspråken samt UHR:s och Länsstyrelsens uppdrag. UHR visade även UHR-producerade filmer (på sydsamiska respektive meänkieli) om språk, identitet och utbildning. Totalt deltog cirka trettiofyra personer och seminariet kunde även följas av personalen via webbsändning.

---

⁷ Med skolmyndigheter avses UHR, Skolinspektionen, Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Universitetskanslersämbetet.

Främjandeuppdraget

Det minoritetspolitiska målet ingår också som en del i myndighetens strategiska arbete med regeringsuppdraget kring breddad rekrytering, breddat deltagande och jämställdhet. Under året har följande två projekt påbörjats:

Förstudie om en modell för insamling av jämlikhetsdata

UHR ser behov av mer kunskap om de nationella minoriteternas situation inom högskolan för att kunna främja en icke diskriminerande högskola. Myndigheten har därför påbörjat en förstudie tillsammans med lärosäten för att under året undersöka om det finns möjligheter att ta fram en modell för att samla in jämlikhetsdata, bland annat för alla grupper som omfattas av diskrimineringslagen. Kvalitativa jämlikhetsdata kan samlas in genom att individer får definiera sig själva på anonym och frivillig basis och uppge vilken nationell minoritet som de tillhör. Exempel på data som kan samlas in är upplevd diskriminering, behov av service och stöd och hur behov tillgodoses. Förstudien genomförs i dialog med Diskrimineringsombudsmannen, DO, Include med flera. I höst kommer UHR att träffa DO:s likabehandlingsnätverk för högskolan och planerar att lyfta frågan till diskussion vid årets samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Först när förstudien avslutats kommer UHR att fatta beslut om myndigheten ska gå vidare med ett efterföljande pilotprojekt tillsammans med lärosätena.

Utbildningsinsats för vägledare och lärare på låg- och mellanstadiet om breddad rekrytering till högskolan

Projektets målsättning är att ta fram och tillhandahålla ett digitalt pedagogiskt utbildningsredskap för studie- och yrkesvägledare och lärare inom grundskolan för arbete med breddad rekrytering inom låg- och mellanstadium. Syftet är att främja breddad rekrytering och motverka könsbundna studieval. Materialet består av en kort animerad film och uppföljande övningar som tagits fram i samarbete med Malmö högskola och Botkyrka kommun. Animationen textas på de nationella minoritetsspråken och övriga relevanta språk. Med det pedagogiska verktyget följer ett faktamaterial framtaget för lärare samt studie- och yrkesvägledare. Lansering är planerad till årsskiftet 2017/2018.

Med detta har Universitets- och högskolerådet rapporterat sin uppföljning av 2017 års insatser i den egna verksamheten utifrån det minoritetspolitiska målet.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektören Ulf Melin efter föredragning av utredaren Annika Ghafoori i närvaro av avdelningschefen Tuula Kuosmanen.

Ulf Melin

Annika Ghafoori